

Sygn. akt VII U 1075/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Ewa Downar-Zapolska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do dodatku pielęgnacyjnego

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 3 stycznia 2013 r. nr (...) - 1/15/EI

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 1075/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 03 stycznia 2013 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. od dnia 01 lutego 2013 r. wstrzymał ubezpieczonemu R. K. wypłatę dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji – przyznając jednocześnie od tej samej daty dodatek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia wieku 75 lat (k. 229 akt rentowych).

Odwołanie od powyższej decyzji, datowane „02.2013”, wniósł ubezpieczony R. K. – wskazując, iż w jego ocenie przedłożona i będąca już przedmiotem oceny lekarzy orzeczników pozwanego dokumentacja w sposób wyraźny wskazuje, iż jest on osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji na skutek chorób (m.in. zawał serca, udar mózgu, migotanie przedsionków, astma oskrzeli, kamica nerek), zatem świadczenie w postaci dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji powinien otrzymywać nadal (k. 2 akt sprawy).

Organ rentowy w odpowiedzi z dnia 07 maja 2013 r. na odwołanie ubezpieczonego wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Wskazał, iż ubezpieczonemu przysługuje prawo do jednego dodatku pielęgnacyjnego – zaś niewątpliwie ukończył wiek 75 lat, zatem sporną decyzją pozwany przyznał mu właśnie dodatek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia wieku 75 lat. Brak jest w jego ocenie podstaw do równoczesnego przyznania w postaci dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji (k. 3 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. K., urodzony dnia (...), emeryt, na podstawie decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 01 stycznia 2006 r. z urzędu otrzymał emeryturę od daty wydania decyzji, z jednoczesnym ustaniem prawa do pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

okoliczności bezsporne, vide: decyzja pozwanego o przyznaniu emerytury z dnia 01 stycznia 2006 r. – k. 80 akt rentowych

Decyzją organu z dnia 24 marca 2009 r. wnioskodawcy przyznano prawo do dodatku pielęgnacyjnego do dnia 31 stycznia 2013 r. w związku z faktem, iż lekarz orzecznik pozwanego orzekł, iż jest on do w/w daty niezdolny do samodzielnej egzystencji.

okoliczności bezsporne, vide: decyzja pozwanego o przyznaniu dodatku pielęgnacyjnego z dnia 24 marca 2009 r. – k. 111 akt rentowych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 03 stycznia 2013 r. pozwany organ rentowy od dnia 01 lutego 2013 r. wstrzymał ubezpieczonemu R. K. wypłatę dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji – przyznając jednocześnie od tej samej daty dodatek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia wieku 75 lat.

dowód: decyzja pozwanego o wstrzymaniu wypłaty dodatku pielęgnacyjnego z dnia 03 stycznia 2013 r. – k. 229 akt rentowych

W odpowiedzi na kolejne pisma wnioskodawcy, pozwany organ poinformował go m.in. o tym, iż wobec faktu przyznania mu dodatku pielęgnacyjnego z tytułu ukończenia 75 lat brak jest podstaw do ustalania prawa do dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji – bowiem z ustawy wynika możliwość pobierania jedynie jednego z tych świadczeń. Z kolei ustalaniem stopnia niepełnosprawności do celów pozarentowych zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G.. Swoje stanowisko podtrzymał także w toku niniejszego postępowania odwoławczego.

dowód: pismo pozwanego z dnia 11 lutego 2013 r. – k. 231 akt rentowych, pismo pozwanego z dnia 28 lutego 2013 r. – k. 232 akt rentowych, pismo procesowe pozwanego z dnia 01 sierpnia 2013 r. – k. 22 akt sprawy

Odwołanie w przedmiotowej sprawie wnioskodawca wniósł błędnie do Sądu Rejonowego w Gdyni IV Wydziału Pracy, który postanowieniem z dnia 01 marca 2013 r. o sygn. akt IV P 131/13 uznał się niewłaściwym i na mocy art. 464 k.p.c. przekazał sprawę do rozpoznania pozwanemu organowi rentowemu.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 01 marca 2013 r. o sygn. akt IV P 131/13 – k. 235 akt rentowych i akta sprawy IV P 131/13 Sądu Rejonowego w Gdyni

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych pozwanego oraz dokumentacji lekarskiej ZUS, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw by odmówić im wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego R. K. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 j.t. ze zm.), dalej: ustawa, dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia, z zastrzeżeniem ust. 4, który nie ma jednak zastosowania w niniejszej sprawie.

Stosownie zaś do treści art. 13 ust. 5 cytowanej wyżej ustawy, niezdolność do samodzielnej egzystencji osoby ubezpieczonej orzeka się w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Jak wskazuje judykatura, jedną z przesłanek przyznania dodatku pielęgnacyjnego jest stwierdzenie niezdolności do samodzielnej egzystencji. Pojęcie to ma szeroki zakres i obejmuje opiekę (pielęgnację) i pomoc w załatwieniu elementarnych spraw życia codziennego; drugą przesłanką do przyznania tego dodatku jest całkowita niezdolność do pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 marca 2003 r., I AUa 651/02).

W rozpoznawanej sprawie kwestię sporną pomiędzy stronami stanowił spór prawny co do tego, czy treść cytowanego powyżej art. 75 ustawy uprawnia ubezpieczonego otrzymującego emeryturę lub rentę do:

1. uzyskania dodatku pielęgnacyjnego w dwóch różnych wypadkach (uznania za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, albo ukończenia 75 lat życia), przy czym otrzymać go może jedynie z jedynie na podstawie jednego z tych dwóch tytułów i przyznanie dodatku pielęgnacyjnego z tytułu ukończenia wieku 75 lat wyklucza możliwość uzyskiwania go wówczas nadal z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji – zgodnie z interpretacją pozwanego,
2. uzyskania dodatku pielęgnacyjnego w dwóch różnych wypadkach, przy czym otrzymać go może na podstawie obydwu w/w tytułów niezależnie i równolegle, zarówno z tytułu ukończenia wieku 75 lat, jak i z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji – zgodnie z interpretacją ubezpieczonego R. K..

Sąd zważył, iż zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy w pełni zasługuje na wiarę, dokumenty zawarte w aktach rentowych ubezpieczonego oraz dokumentacji lekarskiej nie były kwestionowane przez żadną ze stron co do ich prawdziwości, rzetelności. Także i Sąd nie znalazł podstaw, by nie dać im wiary.

W przedmiotowej sprawie nie budziło wątpliwości Sądu, iż ubezpieczony spełnia przesłankę wskazaną w art. 13 ust. 5 cytowanej wyżej ustawy, co stanowiło podstawę przyznania mu począwszy od dnia 24 marca 2009 r. dodatku pielęgnacyjnego do emerytury.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia żądania ubezpieczonego ani też do podzielenia argumentacji prezentowanej przez niego w odwołaniu oraz dalszych jego pismach. Jak wyjaśnił na rozprawie (k. 29-30 akt sprawy), chodziło mu o utrzymanie stanu, w którym otrzymywał nadal świadczenie w postaci dodatku pielęgnacyjnego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji; że ma to dla niego znaczenie społeczne. Wyjaśnił, iż obiektywnie rzecz biorąc pozostaje nadal niezdolny do samodzielnej egzystencji – porusza się na wózku inwalidzkim, nie jest w stanie samodzielnie zrobić zakupów w sklepie.

W tym miejscu Sąd Okręgowy pragnie przede wszystkim podkreślić, iż sporną decyzją ubezpieczonemu nie zostało zabrane świadczenie w postaci dodatku pielęgnacyjnego, przyznanego na w/w podstawie prawnej – a jedynie, w ramach jednej i tej samej decyzji z dnia 03 stycznia 2013 r. – nastąpiła zmiana podstawy prawnej otrzymywania w/w świadczeni. Jak bowiem wskazał pozwany, co stanowi okoliczność niewątpliwą i niesporną, z dniem 29 stycznia 2013 r. ubezpieczony R. K. ukończył miał wiek 75 lat, w związku z czym na podstawie art. 75 ustawy pozwany zweryfikował podstawę przyznania dodatku pielęgnacyjnego – od dnia 01 lutego 2013 r. (tj. następnego miesiąca po ukończeniu 75 lat) z jednej strony wstrzymał wnioskodawcy wypłatę dodatku pielęgnacyjnego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, z drugiej strony od tej samej daty przyznając jednocześnie dodatek pielęgnacyjny z tytułu ukończenia wieku 75 lat (k. 229 akt rentowych).

Ubezpieczony najwyraźniej bowiem interpretuje cytowany powyżej art. 75 ust. 1 ustawy jako dwa odrębne tytuły do ubiegania się o świadczenie w postaci dodatku pielęgnacyjnego (pierwszy: jeżeli osoba ubezpieczonego została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, oraz drugi: ukończyła 75 lat życia), przy czym w jego

ocenie o dodatek pielęgnacyjny na podstawie obydwu tytułów starać się można niezależnie, gdy tylko ubezpieczony spełni konieczną dla przyznania świadczenia z danego tytułu przesłankę.

Nie jest możliwe jednak, w świetle obowiązujących przepisów, równoczesne otrzymywanie dodatku pielęgnacyjnego do z tytułu uznania go za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, a także niejako poza tym i obok z tytułu ukończenia 75 lat życia. Tak samo nie jest możliwe przyznanie dodatku pielęgnacyjnego do emerytury z tytułu uznania go za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ubezpieczonemu, który otrzymuje już dodatek pielęgnacyjny do emerytury z tytułu ukończenia 75 lat życia – z którą sytuacją Sąd miał do czynienia w niniejszym postępowaniu. Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja pozwanego stanowi zatem jedynie prawidłową interpretację przepisu.

Stanowisko wnioskodawcy niewątpliwie uznać należy za błędne – co znalazło wyraz także w najnowszym orzecznictwie sądowym, w myśl którego zgodnie z treścią art. 75 ust. 1 u.e.r.f.u.s. dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia. Z treści tego przepisu nie wynika, aby za ten sam okres można było pobierać dwa tożsame świadczenia, a art. 129 ust. 1 cytowanej powyżej ustawy wprost stanowi, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2 (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 lipca 2013 r., III AUa 141/13).

Mając na uwadze, iż wnioskodawca wskazał na „społeczne” znaczenie powyższego dodatku pielęgnacyjnego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji – Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, iż w celu skorzystania z uprawnień przysługujących osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji (m.in. niżek lub uprawnień do bezpłatnego korzystania ze środków komunikacji), wnioskodawca winien ubiegać się o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w trybie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. z 2004 r. nr 273 poz. 2711 ze zm.), które wydaje odpowiedni Miejski lub Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności – o czym też, co godzi się podkreślić, był już pouczany przez pozwanego (k. 231 akt sprawy). Pozwany organ rentowy natomiast wydaje jedynie orzeczenia co do uprawnień w zakresie dodatku pielęgnacyjnego – który, jak już wskazano, wnioskodawcy nadal przysługuje, natomiast z innego tytułu (ukończenia wieku 75 lat).

Podsumowując, z przytoczonych względów Sąd na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego uznał odwołanie wnioskodawcy R. K. za niezasadne, w związku z czym na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz cytowanych powyżej przepisów, orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO Ewa Downar-Zapolska